

Koetoiminta ja käytäntö

Liite 13.12.2004 61. vuosikerta Numero 4 Sivu 13

Yksivuotinen raiheinä kelpaa rehukasviksi

Oiva Nissinen, MTT

Yksivuotiset raiheinät tuottavat kelvollista lisärehua kesäkauden ruokintaan. Ne monipuolistavat nurmitilan viljelykiertoa ja mahdollistavat myös karjanlannan hyötykäytön. Viljelyssä onnistuu paremmin, jos tuntee raiheinien erot.

Yksivuotisesta raiheinästä on olemassa kaksi muunnosta, italian- ja westerwoldinraiheinä.

Italianraiheinä ei kasvata juuri lainkaan korsia ja röyhyjä kesän aikana. Lehtevässä kasvustossa sadon laadun muutokset ovat vähäisiä. Ensimmäinen sato kehittyy kuitenkin hitaasti ja huonoissa kasvuolosuhteissa siinä voi olla myös runsaasti rikkakasveja. Italianraiheinällä rehuntuotto painottuuakin selkeästi odelmasadoille.

Westerwoldinraiheinän alkukehitys on nopea. Siitä syystä se on monesti varsinkin Pohjois-Suomessa italianraiheinää viljelyvarmempi ja satoisampi kasvi. Westerwoldinraiheinä tulee nopeasti röyhylle ja muodostaa runsaasti korsia. Tämän takia sadon laatu heikkenee nopeasti kasvuston ikääntyessä.

Aikaisin kylvöille

Yksivuotisten raiheinien sadot ovat korjuutavasta ja niittokertojen lukumäärästä riippuen 6 000-9 000 kuiva-ainekiloa hehtaarilta. Kokonaissatoon vaikuttavat paljon myös kylvöajankohta, lannoitus ja pellon kosteusolot. Etelä-Suomen herkästi poutivilla savimailla sadot jäävät yleensä pieniksi. Italianraiheinästä saa kesän aikana 2 - 3 ja westerwoldinraiheinästä 3 - 5 satoa. Aikainen laidunasteella tehty ensimmäinen sadonkorjuu pienentää westerwoldinraiheinän kokonaissatoa. Italianraiheinällä ensimmäisen sadon korjuuajankohdalla ei ole vaikutusta kokonaissatoon. Useimmiten suurimmat kokonaissadot saadaan, kun sato korjataan kolmesti kesässä.

Eri kasvilajien seokset eivät välttämättä ole satoisampia kuin puhtaat raiheinäkasvustot. Silti ohran tai kauran lisääminen kylvösiemenseokseen nopeuttaa ensimmäisen sadon saantia ja parantaa samalla varsinkin italianraiheinän viljelyvarmuutta. Viljaa tarvitaan siemenseoksissa vain 50 - 75 kg/ha. Suurempi viljamäärä lisää hieman ensimmäistä satoa, mutta hidastaa raiheinien ensimmäisen odelmasadon kehitystä.

Valkuaista ja sulavuutta löytyy

Raiheinäsatojen valkuaispitoisuudet ovat 18 - 25 % kuiva-aineesta ja rehun sulavuudet noin 78 - 85 % tienoilla. Sen sijaan kuiva-ainepitoisuus on vain 12 - 14 %. Kuituakin sadossa on vähän, 18 - 25 %. Paras valkuaispitoisuus ja sulavuus on italianraiheinällä. Se on myös westerwoldinraiheinää sokeripitoisempi. Röyhylletulon jälkeen westerwoldinraiheinän valkuaispitoisuus ja sulavuus vähenevät nopeasti. Sadon laadun takia westerwoldinraiheinän ensimmäinen sato on korjattava viikon - puolentoista viikon kuluessa röyhylle tulosta.

Parasta suoraan pellolta

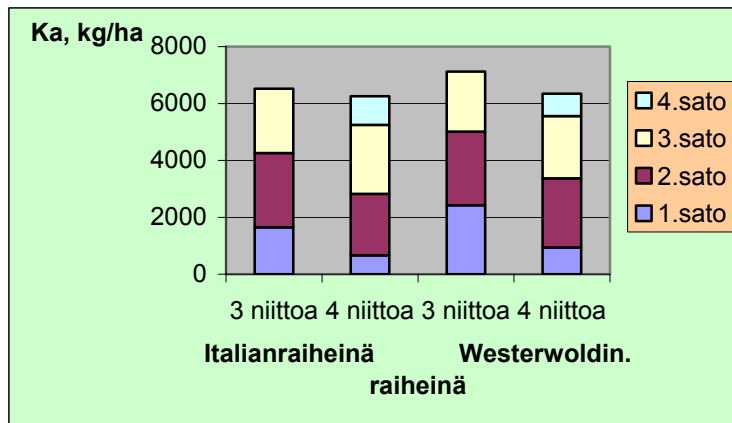
Yksivuotiset raiheinät ovat huonoa säilörehun raaka-ainetta, koska ne sisältävät vähän kuiva-ainetta. Rehun säilöntäominaisuudet paranevat, kun raiheinien siemenseoksiin lisätään viljaa.

Yksivuotisten raiheinien sato kannattaa syöttää suoraan pellolta. Laidunnettaessa sadon laatu ei aiheuta ongelmia. Laidunkasvina italianraiheinä kestää hyvin tallausta ja maittaa eläimille paremmin kuin westerwoldinraiheinä. Laiduntamiseen päästään suotuisissa kasvuoloissa noin kuukauden kuluttua kylvöstä.

Niittoruokinnassa peltolohkoa syötetään vähitellen päivän annos kerrallaan. Italianraiheinällä laadun muutokset ovat vähäiset, joten se täyttää hyvin niittoruokinnan vaatimukset. Sen sijaan westerwoldinraiheinällä sadon valkuaispitoisuus ja sulavuus ehtivät vähentyä tuntuvasti pitkittyvän sadonkorjuun aikana.

Yksivuotisten raiheinien vähäistä kuiva-aineen ja kuidun määrää voidaan korjata, kun karjalle syötetään samanaikaisesti jonkin verran nurmirehua.

Lisätietoja: oiva.nissinen@mtt.fi
puh. (016) 331 1622

Niittotiheyden vaikutus italian- ja westerwoldinraiheinän satoon MTT:n Lapin tutkimusasemalla Rovaniemellä 1995 - 1997.